

Autorské prohlášení: Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma „Hodnocení procesu komunitního plánování členy pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava “ vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne:.....

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování:

Děkuji doc. PhDr. Danielu Topinkovi, PhD., za vedení bakalářské práce na téma: „Hodnocení procesu komunitního plánování členy pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava “ a věcné připomínky k obsahu práce.

Děkuji také členům pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení, kteří se prostřednictvím dotazníku vyjádřili k procesu Komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava.

ANOTACE:

Jméno a příjmení autora: Lucie Konečná, DiS.

Název katedry a fakulty: Filozofická fakulta, Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie

Obor obhajoby práce: Sociální práce

Název bakalářské práce: Hodnocení procesu komunitního plánování členy pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava

Vedoucí práce: doc. PhDr. Daniel Topinka, Ph.D.

Názvy příloh vázaných v práci: Příloha - Dotazník

Počet literatury a použitých zdrojů: 41

Rozsah práce: 90 750

Bakalářská práce je na téma Hodnocení procesu komunitního plánování členy pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava. Cílem bakalářské práce je zjistit, zda jsou dle členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava naplňovány obecné a konkrétní cíle komunitního plánování. Jestli členové této pracovní skupiny považují proces komunitního plánování za přínosný a zda jsou dle nich dodržovány základní principy tohoto procesu.

V teoretické části se zaměřuji na vymezení základních pojmů, představuji proces komunitního plánování sociálních služeb, proces komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava a pracovní skupinu Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení.

Praktická část je zaměřena na zhodnocení procesu komunitního plánování členy pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení.

Zhodnocení bylo provedeno kvantitativní metodou, formou dotazníkového šetření, které bylo realizováno na vzorku 28 respondentů. Všichni respondenti byli členové uvedené pracovní skupiny.

Klíčová slova: komunitní plánování, sociální služby, pracovní skupina

ANNOTATION:

The bachelor thesis is about Evaluation of the process of community planning of members of the working group Citizens at Risk of Social Exclusion and Social Exclusion in the City of Ostrava. Focusing on endangered social exclusion and social exclusion in the city of Ostrava fulfilled general and specific goals of community planning. Whether the members of this working group consider the community planning process satisfactory and whether you believe the basic principles of the process are respected.

The theoretical parts focus on the definition of basic concepts, representing the process of community planning social services, the process of community planning social services in the city of Ostrava and working group Citizens threatened social exclusion and social exclusion.

The practical part is focused on the evaluation of the process of community planning of members of the working group Citizens at risk of social exclusion and social exclusion.

The evaluation was proved by a quantitative method, in the form of a questionnaire survey, which was carried out on a sample of 28 respondents. All respondents were members of the working group.

Keywords: community planning, social services, working group

Obsah

Úvod.....	8
1 Historie komunitní práce	10
2 Vymezení základních pojmů.....	12
2.1 Komunita	12
2.2 Komunitní práce.....	14
2.3 Komunitní pracovník.....	15
2.4 Komunitní plánování	16
3 Proces komunitního plánování sociálních služeb.....	18
3.1 Účastníci komunitního plánování	18
3.2 Fáze komunitního plánování.....	19
3.3 Principy a cíle komunitního plánování	20
4 Proces komunitního plánování sociálních služeb v Ostravě	23
4.1 Vznik a vývoj procesu.....	23
4.2 Zdroje.....	25
4.3 Realizace a vyhodnocování komunitních plánů	27
4.4 5. Komunitní plán.....	28
4.5 Organizační struktura pracovních skupin	29
5 Pracovní skupina Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení.....	31
5.2 Vymezení cílové skupiny.....	31
5.2 Cíle pracovní skupiny	32
5.3 Zástupci terénních sociálních služeb v pracovní skupině	33
5.4 Zástupci ambulantních sociálních služeb v pracovní skupině	34
5.5 Zástupci pobytových sociálních služeb v pracovní skupině.....	36
5.6 Zástupci ostatních služeb v pracovní skupině	37
6 Výzkum mezi členy pracovní skupiny	39
6.1 Výzkumný problém a otázky s ním související	39
6.2 Metoda a technika výzkumu.....	40
6.3 Stanovení hypotéz	40
6.4 Výběr zkoumaných.....	41
6.5 Sběr dotazníků od respondentů.....	42
6.6 Výsledky výzkumu a jejich interpretace.....	42

Závěr	51
Seznam použitých zdrojů	53
Seznam použitých symbolů a zkratk	57
Příloha – Dotazník	58

Úvod

Komunitní plánování je metoda, která se využívá pro plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit. Cílem této metody je vytvořit sociální síť služeb, která bude reagovat a uspokojovat potřeby obyvatelstva. Komunitní plánování je významný nástroj pro zjištění stavu poskytování sociálních služeb v určité lokalitě a zároveň potřeb, které nejsou naplněny. Součástí procesu proto má být vyhodnocování toho, nakolik je komunitní plán naplňován, co se již podařilo realizovat nebo ve kterých oblastech je nutné navržený způsob řešení změnit. Cílem bakalářské práce je zjistit, zda jsou naplňovány cíle komunitního plánování z pohledu poskytovatelů sociálních služeb pro občany ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené. Na začátku teoretické části práce se věnuji historii komunitní práce a tomu, co stálo za vznikem komunitní práce. S komunitním plánováním souvisí řada pojmů, jako je komunita, komunitní pracovník, komunitní práce a komunitní plánování, jejichž vymezení je určena samotná kapitola. Za důležité považuji také objasnit proces komunitního plánování sociálních služeb, protože komunitní plánování probíhá v určitých fázích a každá z nich je zaměřena na něco jiného. Proces komunitního plánování má své účastníky, jimiž jsou poskytovatelé, zadavatelé a uživatelé, kteří se řídí principy komunitního plánování a směřují k naplnění stanovených cílů. Teoretická část je zaměřena na proces komunitního plánování ve městě Ostrava. Věnuji se vzniku a vývoji tohoto procesu ve městě Ostrava. Pozornost je věnována realizaci a vyhodnocování komunitních plánů v Ostravě a zabývám se také posledním, 5. Komunitním plánem města Ostravy na období 2019 – 2022. V rámci komunitního plánování ve městě Ostravě byly ustanoveny pracovní skupiny a tato práce je zaměřena na pracovní skupinu Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení. Jaká cílová skupina je řazena pod osoby ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené? Kdo je

členem této pracovní skupiny, kteří poskytovatelé jsou zacílení na tuto skupinu osob, jaké sociální služby a v jaké formě své sociální služby nabízejí? Tomu je věnována jedna z kapitol bakalářské práce. V praktické části se zaměřím na členy pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava. Budu se zajímat, zda jsou dle nich naplňovány cíle komunitního plánování a v čem spatřují přínos komunitního plánování.

Tento cíl jsem si zvolila, protože od roku 2012 pracuji jako sociální pracovníce a kurátorka pro dospělé na úřadě městského obvodu ve městě Ostrava. Od té doby jsem také účastna komunitního plánování ve městě Ostrava. Docházím na jednání pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení. V rámci výkonu své činnosti pracuji s osobami propuštěnými z výkonu trestu odnětí svobody, s osobami bez přístřeší, jimž poskytuji sociální poradenství v oblasti dávek sociálního zabezpečení, v oblasti bydlení, informuji o dostupných sociálních službách a případně svým klientům zprostředkovávám kontakt na poskytovatele sociálních služeb. S poskytovateli sociálních služeb jsem tudíž v kontaktu nejen při jednání pracovní skupiny, ale i v rámci řešení sociální situace konkrétního klienta.

1 Historie komunitní práce

V zahraničí počátky vzniku sociální práce zaměřené na komunitu klademe do druhé poloviny 19. století, kdy v důsledku industrializace a urbanizace došlo k rozpadu tradičních komunit a k nárůstu počtu sociálních problémů. První organizace zaměřená na komunitní práci byla The Charity Organization Sociates. Jedním ze zakladatelů komunitní práce byl Samuel Barnett, který prosazoval myšlenku, že poskytovatelé pomoci by měli sami zažít problémy související s chudobou, proto by měli žít ve stejné oblasti jako chudí lidé. V roce 1884 založil univerzitu Toynbee Hall – vzdělávací centrum pro chudé a bohaté, jehož studenti nabízeli lidem v lokalitě rekreační a vzdělávací služby. Po vzoru Toynbee Hall vznikala následně další komunitní centra. Tento rozvoj byl utlumen světovou hospodářskou krizí. (Kinkor 2008, s. 255–256)

Typické pro komunitní práci byla terénní práce zaměřená na pomoc lidem se sociálními problémy, ale také na rodiny, neformální skupiny, vůdčí osobnosti komunity. I přes omezené možnosti se komunitní práce rozšiřovala a postupně se stala prostředkem pomoci sociálně slabým, ale také způsob formování života komunity. Komunitní práce se stala pevnou součástí sociální práce a objevila se i jako studijní obor na vysokých školách. V 70. letech, především však v 80. letech 20. století, se stává významným prostředkem řešení sociálních problémů. Vzrůstá úloha sociálních pracovníků. Nynější podoba komunitní sociální práce je zaměřena nejen na pomoc okrajovým skupinám k začlenění se do komunity, ale také na podporu obyvatel komunity k účasti na řešení problémů. (Kinkor 2008, s. 255–256)

V 19. století a první polovině 20. století byla na území dnešní České republiky komunitní sociální práce realizována charitativními a zájmovými spolky. Spíše se však jednalo o nabízení služeb komunitě než o komunitní

sociální práci. S nástupem komunistické moci většina těchto spolků zanikla. K rozvoji komunitní práce v našich podmínkách došlo až počátkem 90. let 20. století, po pádu komunistické moci. (Kappl 2014, s. 19)

Řezníček (1994, s. 61) nastínil důvody obtížného prosazení komunitní práce v českých podmínkách z důvodu degradace svépomocných a občanských aktivit během minulého režimu, pro nestálost státní a místní správy, včetně nejistého financování sociálních služeb a z nedostatku koordinace institucí a zainteresovaných profesionálů při rozvíjení komunitní práce. Podobně je hodnocena praxe komunitní práce Kinkorem (2008, s. 257–258), který při pokusech o rozvoj komunitních projektů identifikuje překážky ve formě malé připravenosti lidí řešit problémy společně, obyvatelé komunity očekávají řešení problémů od jiných osob, úřady jsou nastaveny na řízení lidí než na jejich podporu k účasti na řešení problémů. Další překážkou jsou omezené finanční prostředky a organizační zdroje na realizaci komunitních projektů.

V praxi je v současnosti komunitní práce využívána v oblasti komunitního plánování, které je rozvíjeno především aktivitami Ministerstva práce a sociálních věcí, státní správou a samosprávou, v oblasti aktivit center pro komunitní práci a v komunitních projektech nestátních neziskových organizací. (Gojová 2006, s. 91)

2 Vymezení základních pojmů

Účelem této kapitoly je vymezení základních pojmů souvisejících s komunitním plánováním, konkrétně vymezení pojmů komunita, komunitní pracovník, komunitní práce a komunitní plánování.

2.1 Komunita

Předmětem komunitní sociální práce je komunita. Za komunitu bylo do počátku 70. let 20. století považováno uskupení lidí překračující počet 50 členů. Počet definic pojmu komunita se od té doby značně rozšířil a s tím souvisí i různá pojetí a typologie. (Kappl 2014, s. 6)

Keller (1996, s. 512) definuje pojem komunita ze sociologického hlediska jako *„sociální útvar charakterizovaný zvláštním typem sociálních vazeb uvnitř, mezi členy, jednak specifickým postavením navenek, v rámci širšího sociálního prostředí.“*

Pojetí komunity dle Jarvise (in Hartl 1997, s. 24) můžeme rozdělit do pěti okruhů, z nichž první vyjadřuje společné žití a práci skupiny osob. Druhý okruh vymezuje komunitu jako geografické území, třetí poukazuje na vzájemné vztahy a interakci lidí žijících v rámci geografického území. Následující okruh uvádí, že se jedná o vzdělávací činnost osob mimo školská zařízení a poslední hovoří o ideálním uskupení lidí žijících a pracujících v harmonii.

Mattesich, Monsey, Roy (in Matoušek 2003, s. 253) uvedli, že na komunitu je možno nahlížet jako na společenství lidí žijící v rámci určité geografické oblasti, ke které mají citovou vazbu, a pro které jsou dále charakteristické vzájemné sociální a citové vztahy mezi jejími členy. Komunitu lze taky definovat jako společenství osob s vymezeným prostorem (geografickým, politickým nebo sociálním), které má svou sociální strukturu a jejichž členové sdílí společné zájmy, hodnoty, kulturní tradice, problémy apod. Komunita ale nemusí vždy souviset s určitým geograficky

vymezeným prostorem. Lidi může spojit v komunitu a s tím související komunitní vztahy společné zájmy, stejné zdravotní postižení, náboženství apod. (Šťastná 2016, s. 9)

Hartl ve své definici vyjádřil podstatu a přínos komunity pro jednotlivce: „Komunita je místo, kde člověk může získávat emocionální podporu, ocenění a praktickou pomoc v každodenním životě.“ (Hartl 1997, s. 35)

J. W. Gardner (in Šťastná 2016, s. 10) formuluje charakteristiky vyváženě žijící komunity:

- různorodá jednota
- společný základ sdílených hodnot
- vzájemná péče, důvěra a týmová práce
- rozvinutá efektivní vnitřní komunikace
- usnadňuje lidem účast na veřejných věcech
- vlastní identita, záměry
- tvorba vnitřní i vnější vazby
- má funkci výchovnou, je schopna předávat hodnoty i formy další generaci
- je otevřená do budoucnosti

V současné praxi se můžeme setkat s různými typy komunit. Komunitní sociální práce se v praxi nejčastěji zabývá prací s komunitou občanskou, která je charakterizována souhrnem osob žijících a vykonávajících každodenní aktivity ve společné lokalitě. Kromě občanské komunity Milan Kinkor dále hovoří o výcvikové komunitě, která učí nácviku dovedností a vede její členy k sebepoznání. Komunita terapeutická umožňuje jejím členům léčbu a komunita, jejíž členy spojují shodné myšlenky a ideje je označována za spirituální. (Kinkor 2008, s. 254)

2.2 Komunitní práce

Kinkor (2008, s. 254) považuje komunitní práci za metodu, jejíž snahou je vyvolat a podpořit změnu v rámci místního společenství. Členy komunity, ale také místní organizace a instituce, zapojuje do řešení problému. Lidé mají možnost svým rozhodováním ovlivnit to, co se s nimi děje. Vztahuje problémy jedinců a skupin ke zdrojům a možnostem místní komunity. Vede k přerozdělení a sdílení zdrojů, odpovědnosti a kompetencí. Komunitní práci lze charakterizovat jako proces, jak aktivizovat lidi, aby se sami postarali o řešení problému, či jako projekt, jak vyřešit určitý problém.

Hartl (1997, s. 27) ve své knize zmiňuje definici Younghusbandové, která v roce 1959 formulovala pojem komunitní práce jako metodu sociální práce, která je v rámci místní komunity zaměřená na pomoc lidem, snaží se zjistit jejich sociální potřeby, zvážit neúčinnější způsoby jejich naplnění a začít na nich pracovat do té míry, jak to umožňují zdroje, které mají k dispozici.

V knize Zatloukala (2008, s. 32) si lze přečíst definici dle Twelvetrees, která popisuje komunitní sociální práci jako „*proces asistence běžným lidem při zlepšení jejich komunit pomocí převzetí kolektivních akcí*“ a zahrnuje dva aspekty, a to zaměření se na komunitu jako celek a využívání kolektivních akcí.

Metoda komunitní práce dle Levické (2002, s. 72) pomáhá řešit životní situace lidí žijící v určitém územním celku. Sociální pracovník musí respektovat biologické, etnické, sociální, ekonomické, kulturní a jiné zvláštnosti obyvatel komunity. Komunitní sociální práce je jednou z metod sociální práce, která je zaměřena na vyvolání a podporu sociálních změn, na kterých se budou podílet členové cílové komunity, a které povedou k řešení problematické oblasti. (Pilát 2015, s. 10)

Definice Matouška (2001, s. 14–15) zní: „*Komunitní práce spočívá v organizaci akcí místního společenství, jejichž cílem je naplnění určité místní potřeby nebo řešení místního problému. Sociální pracovník může potřebu či problém analyzovat, plánovat postup, iniciovat akci, koordinovat činnost účastníků (ať už jde o jednotlivce, nebo instituce), propagovat akci, hodnotit její účinky.*“

Téměř každá z vybraných definic pojmu komunitní práce ji pojímá jako jednu z metod sociální práce zaměřenou na členy komunity, s cílem podpořit a vyvolat změnu v jejich dosavadních životních podmínkách a zapojit členy komunity do řešení problémových oblastí.

2.3 Komunitní pracovník

Komunitní pracovník je organizátorem komunity, který umožňuje vznik rozvojových procesů. Jako profesionál poskytující pomoc komunitě musí být empatický, schopný rozpoznávat podstatu sociálních jevů a problémů dané lokality. Musí myslet systematicky a v širokých souvislostech. Vzhledem k tomu, že potřebuje vyjednávat nejen s komunitou, ale i s ostatními občany, úředníky, politiky a podobně, musí mít vynikající komunikační dovednosti. Dále je nutné, aby byl schopen si udržet vztahy a vazby v komunitě. Práce komunitního pracovníka také očekává aktivní účast na akcích v komunitě a přirozeně pohyb v terénu. Komunitní pracovník je schopen sebereflexe. Měl by mít zajištěnou zpětnou vazbu, možnost konzultací ve formě supervize. (Šťastná 2016, s. 94–95)

Kinkor za situace vhodné k supervizi či konzultaci považuje nevraživost komunity, situaci, kdy veřejná správa odmítá spolupracovat, nepřijetí občany, neochota dosavadních dárců pokračovat ve financování projektu. Komunitní pracovník může mít v komunitě dominantní postavení, kdy je komunitou vnímán jako expert na řešení problému, nebo zaujímá partnerské

postavení. Komunitní pracovník v tomto případě dává návrhy, podporuje ostatní v řešení problému. (Kinkor 2008, s. 266–267)

Posláním komunitního pracovníka je nalézt priority a potřeby komunity. Motivovat a aktivizovat členy komunity, aby v rámci společné diskuze nad problémem našli jeho příčinu a snažili se ho vyřešit. Komunitní pracovník poskytuje komunitě informace o možnostech, dostupných službách, jejichž prostřednictvím mohou problém překonat. (Hartl 1997, s. 119)

Podle Younghusbandové, jak uvádí Hartl ve své knize, práce komunitního pracovníka naráží na rozdílné požadavky skupin patřící do komunity. Komunitní pracovník musí být schopen pracovat s napětím mezi potřebami členů komunity a možnými zdroji jejich uspokojování. (Hartl 1997, s. 68)

2.4 Komunitní plánování

Komunitní plánování sociálních služeb je definována jako *„metoda, která umožňuje zpracovávat rozvojové materiály pro různé oblasti veřejného života na úrovni obce i kraje. Postupy a techniky komunitního plánování lze použít pro všechny oblasti veřejného života, protože slouží k tomu, aby se dotčené cílové skupiny a široká veřejnost mohly vyjádřit a zapojit do přípravy podkladů pro strategická rozhodnutí obce“*. (Oriniaková a Rosecký in Pilát 2015, s. 46)

Podle Vaskové a Žežuly (2002, s. 5) jde o metodu plánování sociálních služeb na úrovni obcí a krajů, která je zaměřená na zjišťování potřeb, zdrojů a hledání řešení v oblasti sociálních služeb tak, aby poskytované sociální služby odpovídaly zjištěným potřebám jejich uživatelů.

Komunitní plánování je proces zaměřený na zmapování dostupnosti současných sociálních služeb, jejich vyhodnocování a dle zjištěných informací na zkvalitnění či posílení dosavadního fungování sociálních služeb nebo zavedení služeb nových. Cílem je poskytnout lidem takovou síť

sociálních služeb, která reaguje na jejich potřeby, a jejichž prostřednictvím mohou své nepříznivé sociální situace řešit. (Šťastná 2016, s. 47)

Matoušek (2003, s. 94) považuje komunitní plánování jako *“přímé vyjednávání mezi zřizovateli, poskytovateli a uživateli sociálních služeb, jehož cílem je zlepšit místní sociální politiku nebo charakter sociálních, případně dalších souvisejících služeb.”*

Cílem komunitního plánování je zjišťování místní dostupnosti současných sociálních služeb a potřeb uživatelů, které nejsou zabezpečeny žádnou sociální službou. V rámci vzájemných konzultací mezi účastníky komunitního plánování vzniká komunitní plán, který souvisí také s finančními zdroji obce, která sociální služby finančně podporuje. (MPSV, 2005)

Účastníky komunitního plánování jsou uživatelé sociálních služeb, poskytovatelé sociálních služeb a zadavatelé sociálních služeb. Tyto tři strany v procesu komunitního plánování, jehož výsledkem je komunitní plán, spolupracují. Komunitní plán je strategický plán rozvoje sociálních služeb, obsahuje krátkodobé i dlouhodobé cíle a obvykle je zpracováván na určité časové období. (Šťastná 2016, s. 47)

3 Proces komunitního plánování sociálních služeb

Procesu komunitního plánování je účastna tzv. triáda. Komunitní plánování probíhá v určitých fázích za účelem dosažení určitých cílů a právě tímto se zabývám v této kapitole.

3.1 Účastníci komunitního plánování

V procesu komunitního plánování spolupracují a plánují minimálně tři strany. Jedná se o zadavatele, poskytovatele a uživatele. Tato triáda je jedním z principů komunitního plánování. (Moravskoslezský kraj, 2019)

Komunitního plánování je účasten tudíž zadavatel. Zadavatel je odpovědný za zajištění sociálních služeb odpovídající místním potřebám. Nese odpovědnost za jejich kvalitu a dostupnost. (MPSV, 2005)

Poskytovatelem, jako další z účastníků procesu komunitního plánování, může být fyzická osoba, nestátní nezisková organizace, organizace, které byly zřízeny krajem či obcí, popřípadě státem. Poskytovatelé jsou si v procesu komunitního plánování rovni a jejich cíle mají stejnou váhu. (MPSV, 2005)

Cílem poskytovatelů dle Oriniakové (2005, s. 5) je udržet a rozvíjet svou organizaci. Poskytovatelé vytvářejí projekty, aby zachovali svou stávající službu popřípadě, aby svou organizaci rozšířili, přičemž vycházejí ze svých průzkumů zaměřených na spokojenost uživatelů a potřebnost svých služeb.

Do procesu komunitního plánování jsou zapojeni uživatelé sociálních služeb. Jedná se o osoby v nepříznivé sociální situaci. Uživatelé poskytují informace o potřebách v sociálních službách, o kvalitě jejich poskytování, o mezerách v sociální síti a nových zdrojích v uspokojování potřeb. (MPSV, 2005)

Oriniaková (2005, s. 4) uvádí, že bez uživatelů by nebyli poskytovatelé ani zadavatelé, tudíž jsou nejdůležitější a v procesu komunitního plánování sociálních služeb mají jedinečnou a nenahraditelnou roli.

Cíle a záměry zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů mají v procesu komunitního plánování stejnou váhu. Mezi další účastníky procesu komunitního plánování řadíme také veřejnost, která by měla být průběžně informována se záměry, cíli a výsledky komunitního plánu. K účasti na komunitním plánování jsou osloveny i další organizace (veřejné instituce, nemocnice, úřad práce, školy, NNO, policie, občanské iniciativy, etnické skupiny apod. (MPSV, 2005)

3.2 Fáze komunitního plánování

Proces sociální práce s komunitou za účelem dosažení svých cílů probíhá v určitých fázích. V knize Kappla (2014, s. 35) lze nalézt členění etap komunitní sociální práce podle Novotné a Schimerlingové. Autorky považují za cíl první etapy shromažďování všeobecných informací o komunitě, jejich potřebách a sociálních problémech, v druhé etapě jde o diagnostiku. Ve třetí etapě dochází k návrhům projektů, které se v následující etapě realizují. V poslední etapě dochází k ověřování výsledků a hodnocení realizovaných projektů.

Také Navrátil (2001, s. 137) uvádí pět etap v komunitní práci. První etapa je zaměřena na monitoring, druhá se zabývá výzkumem a analýzou, třetím krokem komunitní práce je projektování, ve čtvrté fázi jde o implementaci, na závěr dochází k hodnocení procesu komunitní práce.

Kinkor (2008, s. 262) dělí kroky komunitní práce na čtyři fáze. V první fázi jde o získání informací o komunitě a o objektivní zjištění potřeb komunity a monitoring problémů, které ji sužují. Výsledkem první fáze zaměřené na zjišťování a analýzu potřeb je identifikace hlavního problému a jeho příčin. Problém by měl být konkrétní, řešitelný, aby byli členové komunity v jeho řešení motivováni. Poté následuje fáze plánování, jehož podstata spočívá v navázání kontaktů s komunitou a ve vytvoření projektu, který

představuje plán postupu. Projekt obsahuje konkrétní, měřitelný cíl procesu, postupy vedoucí k dosažení cíle, popřípadě stanovení dílčích cílů, popis komunity, na kterou je projekt zaměřen a jiné zdroje pomoci, časový harmonogram, personální náročnost, rozpočet. Po stanovení projektu směřuje komunitní práce k realizaci naplánované změny. V této fázi jde především o komunikaci, o motivaci komunity k aktivitám, o vyhodnocování aktivit. Ve fázi realizace plánu se využívají veřejné akce, vyjednávání jako metody dosahování cíle. Nedílnou součástí je také propagace, která může být pro proces přínosem ve formě finančních a lidských zdrojů. V závěrečné fázi je třeba vyhodnotit výsledky, kterých bylo v rámci komunitního procesu dosaženo a to všech, kteří byli do procesu zapojeni, a byli změnou dotčeni. Hodnocen je zejména přínos projektu. Fáze vyhodnocení je důležitá pro pokračování projektu v komunitě, pro řešení další situace, navazuje tak na fázi první.

3.3 Principy a cíle komunitního plánování

Jedním z dalších principů mimo principu triády je princip rovnosti. Každý má právo starat se o věci společné a veřejné, má právo vyjádřit se a nikdo nesmí být z procesu vylučován či diskriminován. Potřeby a cíle účastníků komunitního plánování mají stejnou váhu. Princip skutečných potřeb v sobě zahrnuje aktivní zjišťování skutečných potřeb všech účastníků. Komunitní plán je věcí dohody účastníků procesu, minimálně dohody triády. Dohoda spočívá v záměru, způsobu a realizaci odsouhlasených aktivit. Během procesu komunitního plánování musí být dodržen také princip vztahující se k veřejnosti. Jednání komunitního plánování jsou veřejná. Veřejnost je informována o průběhu a výstupech plánování. Problémy a cíle, na které je komunitní plán zaměřen, musí být reálná a dosažitelná. Měla by odpovídat zjištěným potřebám. Komunitní plánování probíhá v určitých

fázích, které se cyklicky opakují, proto je potřeba se jimi zabývat na nové vývojové úrovni. V rámci procesu komunitního plánování by měli všichni účastníci znát své kompetence. Jestliže proces plánování probíhá kvalitně, jsou zajištěny kvalitní výstupy komunitního plánu. (Moravskoslezský kraj, 2019)

Během procesu komunitního plánování je přínosné vyhledávat nové lidské a finanční zdroje. Výsledkem procesu komunitního plánování je systém sociálních služeb odpovídající místním podmínkám a zdrojům. Pro kvalitnější nabídku sociálních služeb by měl proces komunitního plánování podporovat a prohlubovat spolupráci mezi účastníky. (MPSV, 2005)

Dle Hartla (1997, s. 68) Younghusbandová tvrdí, že smyslem komunitní práce je umožnit fungování lokální demokracie. Hartl (1997, s. 68) definuje cíl komunitní sociální práce jako úsilí o sociální změnu, která se uskutečňuje prostřednictvím procesu analýzy sociální situace a utváření vztahů sociálního pracovníka a komunity a vzájemných vztahů mezi skupinami uvnitř komunity. Cílem komunitní práce je uskutečnit na určitém územním celku sociální změnu, formovat vztahy mezi skupinami uvnitř komunity a motivovat členy komunity k realizaci žádoucích změn.

Komunitní plánování sociálních služeb si klade za cíl posilovat sociální soudržnost komunity. Účastníci jsou zapojeni do přípravy a realizace plánu. Zapojení veřejnosti do dění v obci a podpora spolupráce zvyšuje pocit příslušnosti ke komunitě, což může vést k objevení nových lidských i materiálních zdrojů. Komunitní plánování zvyšuje dostupnost a kvalitu sociálních služeb popřípadě rozšiřuje stávající služby. Zaměřuje se na aktuální místní potřeby a finanční zdroje jsou vynakládány na služby odpovídající zjištěným potřebám. Prostřednictvím podpory sociálního začleňování se snaží předcházet sociálnímu vyloučení jednotlivců či skupin. (MPSV, 2005)

Ke konkrétním cílům v rámci procesu komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava na období 2019 – 2022 řadíme udržení stávající sítě a zároveň plánování sítě sociálních služeb a souvisejících aktivit, podporování deinstitucionalizace a humanizace pobytových sociálních služeb, přispívání k naplňování koncepce sociálního bydlení, podporování zaměstnávání osob se sníženým pracovním uplatněním, zajištění informovanosti laické i odborné veřejnosti a spolupráci a podporování dobrovolnictví. (Ostrava, 2018)

4 Proces komunitního plánování sociálních služeb v Ostravě

Statutární město Ostrava je zapojeno do komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit od roku 2003. Jedná se o metodu, která je podporována Ministerstvem práce a sociálních věcí. Zastupitelstvem města Ostravy byl dne 19. 9. 2018 schválen již 5. Komunitní plán. Posláním komunitního plánování města Ostravy je vytvořit kvalitní, finančně a místně dostupnou síť sociálních služeb a souvisejících aktivit, která bude co nejvíce odpovídat potřebám občanů a uživatelům služeb. Systém by měl být schopen reagovat na změny a zajistit, aby finanční prostředky byly efektivně vynakládány na skutečně potřebné služby. (Ostrava, 2019)

4.1 Vznik a vývoj procesu

V roce 2003 byla Ostrava prostřednictvím metody komunitního plánování zapojena do procesu plánování sociálních služeb a navazujících aktivit. Došlo k ustanovení prvních pracovních skupin (senioři, občané s duševním onemocněním, občasně s mentálním postižením, občané s jiným zdravotním postižením, děti a rodina, občané společensky nepřizpůsobení, romské etnikum). Pracovní skupiny vznikly na základě sociálně demografické analýzy, analýz SWOT, sociologického šetření potřeb uživatelů služeb a praktických zkušeností poskytovatelů služeb. Členy těchto pracovních skupin se stali poskytovatelé sociálních služeb a aktivit, uživatelé těchto služeb a jejich blízcí. Každá pracovní skupina vytvořila analýzu aktuálního stavu poskytovaných služeb, na jejímž základě pak definovali konkrétní cíle a opatření. Tyto aktivity vedly k vytvoření návrhu komunitního plánu, který byl předložen k připomínkování těm, kteří se na tvorbě komunitního plánu aktivně neúčastnili (odborné i laické veřejnosti). Akceptovatelné připomínky byly zapracovány do návrhu 1. Komunitního plánu sociálních služeb

ve městě Ostrava do roku 2006, který byl předložen a následně schválen zastupitelstvem města dne 15. 12. 2004. (Ostrava, 2005)

1. Komunitní plán zahrnoval období 2005–2006. Pro další období byly schváleny tyto strategické materiály: 2. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava do roku 2010 na období let 2007–2010, 3. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2011–2014, 4. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015–2018 a 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019–2022. (Ostrava, 2019)

Pro tvorbu 1. Komunitního plánu bylo ustanoveno 7 pracovních skupin. Mezi pozitivní výsledky tohoto plánu bylo řazeno vytvoření 17 pohotovostních lůžek pro seniory při domech s pečovatelskou službou, vznik krizového centra a nové chráněné pracoviště pro osoby s duševním onemocněním. Došlo k rozvoji programů přípravy na samostatný život, odlehčovacích služeb a osobní asistence pro osoby s mentálním postižením. Dalším pozitivním výsledkem byl vznik půjčovny kompenzačních pomůcek pro osoby se sluchovým postižením. Došlo k vyřešení problémů s prostorami pro poskytování služeb pro občany se zrakovým postižením. Rozvinuly se služby osobní asistence, aktivity pro občany s civilizačním onemocněním, programy prevence ztráty bydlení a bydlení s doprovodným sociálním programem. Pro rodinné a občanskoprávní spory bylo otevřeno mediační centrum. Byl realizován program zdravotně sociálního pracovníka a zahájena činnosti nové organizace v oblasti romského etnika. (Ostrava, 2005)

Podklady pro návrh na 2. Komunitní plán byly zpracovány 11 pracovními skupinami. Nově byla ustanovena pracovní skupina Prevence kriminality a protidrogová prevence (průřezová skupina) a pracovní skupina občanů s jiným zdravotním postižením byla rozčleněna na pracovní skupinu občanů

se zrakovým postižením, sluchovým postižením, tělesným a kombinovaným postižením, civilizačním onemocněním. Dle vyhodnocení byla realizace tohoto plánu z velké části úspěšná. Nesplněno bylo 10 % opatření. (Ostrava, 2007)

Během tvorby 3. Komunitního plánu došlo ke změnám ve struktuře. Sloučením pracovní skupiny Občanů s mentálním postižením a Občanů s tělesným a kombinovaným postižením vznikla pracovní skupina Občanů s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením. (Ostrava, 2010)

U tvorby 4. Komunitního plánu stálo devět pracovních skupin. Nebyla zastoupena pracovní skupina Občanů s civilizačním onemocněním. (Ostrava, 2010)

Vzhledem k tomu, že vznikla potřeba zefektivnit činnost pracovní skupiny Prevence kriminality a protidrogové prevence, byla tato skupina rozdělena na dvě samostatné pracovní skupiny, a to s účinností od 1. 1. 2018. (Ostrava, 2018)

4.2 Zdroje

Pro tvorbu a realizaci komunitního plánu jsou potřebné zdroje, které lze rozdělit do několika úrovní. Jsou to zdroje na úrovni EU, mezi které je řazena evropská sociální charta, Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, Úmluva o právech dítěte. Na úrovni národní legislativy se jedná o zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva ČNR o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení o sociálních službách, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění

pozdějších předpisů. Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje Národní strategii ochrany práv dětí, Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2015–2020, Koncepti prevence a řešení problematiky bezdomovectví do roku 2020, Koncepti podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti, Život jako každý jiný – projekt MPSV na roky 2016–2019, Národní rozvojové priority ČR pro období 2014+, Bílou knihu v sociálních službách, Metodiku pro plánování sociálních služeb, Národní strategii rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025, Koncepti sociálního bydlení České republiky 2015–2025. Čerpá se také ze zdrojů na úrovni Moravskoslezského kraje, kterými jsou Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na léta 2015–2020, Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020, Koncepte kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (včetně transformace pobytových sociálních služeb), Strategie protidrogové politiky Moravskoslezského kraje na období let 2015–2020, Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje na období 2015–2020. Statutární město Ostrava poskytuje pro tvorbu a realizaci komunitního plánu Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017–2023, Statut města Ostravy, Faktografické listy 2017, Strategický plán sociálního začleňování Ostrava, 2015–2018, Strategii protidrogové politiky statutárního města Ostravy na období 2016–2020, Strategii prevence kriminality Statutárního města Ostravy na období 2017–2021, Koncepti rodinné politiky statutárního města Ostravy, Koncepti sociálního bydlení statutárního města Ostravy, Prognózu vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Ostravy v období 2017–2040. Informace jsou získávány také z dřívějších Komunitních plánů sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava, z Analýzy

organizační struktury procesu komunitního plánování v Ostravě 2017, z Analýzy sociálních potřeb občanů města Ostravy (2017), Bezpečnější Ostrava!!!, z Českého statistického úřadu, z dat z informačního systému OvRon a PorteX, z informací z Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě, z Koncepce transformace sociálních služeb zajišťovaných příspěvkovými organizacemi, Sociální inkluze OSTRAVA!!! – Aktualizovaný integrovaný program 2014+, Sociální služby Ostrava. (Ostrava, 2018)

4.3 Realizace a vyhodnocování komunitních plánů

Pro nastavování aktuálních opatření vedoucí ke zjištění skutečných potřeb obyvatel města je důležité monitorování a vyhodnocování stanovených cílů a opatření. K efektivnímu a účelnému plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit je prováděn průběžný monitoring, aby bylo ověřeno, zda jsou zdárně implementovány navržené cíle a opatření a zda je směřováno k dosažení plánovaného stavu. Pro průběžné vyhodnocování jsou čerpány informace z monitoringu sociálních služeb a souvisejících aktivit, informací od poskytovatelů sociálních služeb a souvisejících aktivit, informací z jednání manažerského týmu a pracovních skupin komunitního plánování v Ostravě, z dat získaných prostřednictvím informačního systému PorteX, OvRon a z cíleně zadaných analýz a informace v rámci spolupráce orgánů veřejné správy (Moravskoslezský kraj, MPSV, městské obvody, MMO).

Implementace komunitního plánu může být ovlivněna riziky souvisejícími s legislativními změnami, se zhoršením socioekonomické situace občanů, s nedostatkem finančních prostředků v sociální oblasti. Tyto rizika jsou nejčastějšími důvody pro změny v dokumentu.

Na úrovni samosprávy města může komunitní plán negativně ovlivnit změna Statutu města Ostravy, nedostatečná podpora komunitního plánování

zapříčiněná změnami v politické sféře, nedostatečná podpora investičních projektů, nedostatečná spolupráce mezi jednotlivými městskými obvody a snížení financí pro sociální oblast z rozpočtu města.

Přínosné pro úspěšnou realizaci komunitního plánu může být novela zákona o sociálních službách či o sociálním bydlení. Dále pak dotační programy, aktivní politika zaměstnanosti, mezioborová spolupráce, spolupráce s Úřadem práce ČR, spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování, přijetí celoměstské koncepce bydlení, transformace a humanizace ústavní péče včetně psychiatrické. (Ostrava, 2018)

4.4 5. Komunitní plán

5. Komunitní plán, který byl vytvářen v rámci projektu „Společné plánování udržitelné sítě sociálních služeb v Ostravě“, vznikl na základě spolupráce členů pracovních skupin komunitního plánování, členů manažerského týmu, koordinátorky komunitního plánování, metodika a facilitátora jednání pracovních skupin, oponenta projektu a zástupců firmy SocioFactor s.r.o., která byla dodavatelskou firmou při zpracování analytických podkladů. Finance byly čerpány z Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu a rozpočtu statutárního města Ostravy. Dokument vychází z Analýzy sociálních potřeb občanů města Ostravy, jejímž smyslem bylo zjistit potřeby občanů a zaměřit se na možné příčiny problémů, dále z informací uložených v systému PorteX, z dat Českého statistického úřadu a OvRon. Dalšími podklady pro tvorbu 5. Komunitního plánu byly interní materiály Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy. Pro vznik 5. Komunitního plánu byla pozornost směřována na aktuální sociální potřeby cílových skupin. Tyto potřeby byly zjišťovány u uživatelů i poskytovatelů sociálních služeb, kteří byli uspořádáni do ohniskových skupin.

Do příprav a tvorby 5. Komunitního plánu byli zapojeni zadavatelé, poskytovatelé sociálních služeb, uživatelé a široká veřejnost. V přípravné fázi byla konzultována řada témat, které byly zapracovány jako opatření a aktivity. Tento proces konzultací byl zahájen v lednu roku 2018. Vznikl návrh dokumentu, k němuž se mohla odborná i laická veřejnost vyjádřit v rámci připomínkového řízení. Občané mohli své připomínky dávat na kontaktních místech popřípadě elektronicky. Bylo zaevidováno 52 připomínek, z nichž 29 bylo částečně či plně zapracováno do konečné verze dokumentu, který byl následně předán orgánům statutárního města Ostravy ke schválení. (Ostrava, 2018)

4.5 Organizační struktura pracovních skupin

Komunitní plánování má svou organizační strukturu. Ve městě Ostrava má komunitní plánování složku výkonnou a politickou. Politická složka je složena z Rady a Zastupitelstva města Ostravy, jejichž úkolem je schvalovat kroky vedoucí k naplňování komunitního plánu, schvalovat rozpočet a legitimizovat celý proces. Komise sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti rady města navrhuje nejvhodnější způsoby řešení sociální problematiky a doporučuje navržená opatření k realizaci orgánům města. Členy této komise jsou odborníci a politici. Výkonnou funkci zastává garant procesu, manažerský tým a pracovní skupiny komunitního plánování.

Garant procesu je zodpovědný za tvorbu komunitního plánu, jeho realizaci a případné změny. Ve městě Ostrava je garantem Magistrát města Ostravy, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví. Na tomto odboru pracuje osoba, která je pověřena koordinací komunitního plánování. Mezi činnosti koordinátora patří účast na jednáních pracovních skupin, zpracovávat podklady pracovních skupin pro potřeby plánování, realizace cílů a opatření, svolávat a řídit manažerský tým, nést odpovědnost za komunikaci s relevantními

subjekty veřejné správy, připravovat podklady pro vedení města a komise Rady města Ostravy, zpracovávat plán rozvoje sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava, podílet se na přípravě aktivit zaměřených na prezentaci sociálních služeb a souvisejících aktivit pro veřejnost.

Řídící jednotkou sktruktury komunitního plánování je manažerský tým, jehož členy jsou manažeři jednotlivých pracovních skupin, kontaktní osoby pracovních skupin, zaměstnanci Magistrátu města Ostravy, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení sociálních služeb a oddělení ekonomického a koordinátor. Členové manažerského týmu se schází dle potřeby, zpravidla jednou za měsíc a jejich činností je připomínkování konkrétních cílů a opatření, schvalování organizačních změn, vypořádání připomínkového řízení a navrhování konečné podoby znění komunitního plánu. Pracovní skupiny jsou ustanoveny rozhodnutím rady města Ostravy a jsou zodpovědné manažerskému týmu. Jednotlivé pracovní skupiny jsou zaměřeny na určitou cílovou skupinu osob. Komunitní plánování má 10 pracovních skupin. Členy pracovních skupin jsou zástupci zadavatele, zástupci poskytovatelů a zástupci uživatelů. V čele pracovní skupiny stojí manažer, který je volen z řad členů jednotlivých pracovních skupin. Jeho úkolem je svolávat a vést jednání pracovní skupiny. (Ostrava, 2018)

5 Pracovní skupina Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení

Předchozí kapitoly se zabývaly historií, definováním základních pojmů a procesem plánování sociálních služeb. V rámci komunitního plánování města Ostravy je ustanoven jeden manažerský tým a dále pak pracovní skupina Senioři, Občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi, Občané se zrakovým postižením, Občané se sluchovým postižením, občasně s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením, Děti a rodina, Romské etnikum, Prevence kriminality, Protidrogová prevence a Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení. A právě na poslední zmíněnou pracovní skupinu komunitního plánování je zaměřena tato práce. Pracovní skupina Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení je součástí komunitního plánování od samého počátku. V 1. Komunitním plánu se však tato skupina jmenovala Občané společensky nepřízpusobení.

5.2 Vymezení cílové skupiny

Dle 5. Komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019 – 2022 jsou do této cílové skupiny řazeni jednotlivci, rodiny i komunity, kteří nemají možnost zapojit se do běžného života společnosti z důvodu znesnadněného či zamezeného přístupu ke zdrojům a příležitostem, které umožňují zapojení do politických, ekonomických a společenských aktivit. Do této cílové skupiny lze zahrnout osoby nezaměstnané a obtížně zaměstnatelné, jednotlivce a rodiny v nepříznivé sociální situaci, etnické a národnostní menšiny, osoby v hmotné nouzi, osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody či výkonu vazby, migranty a uprchlíky. Státní, příspěvkové a nestátní neziskové organizace usilují poskytovanými sociálními službami a souvisejícími aktivitami předcházet

sociálnímu vyloučení, zkvalitnit životní podmínky či zabránit prohlubování obtížné sociální situace této cílové skupiny. (Ostrava, 2018)

Dle zákona 108/2006 Sb. sociální služby zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Sociální služby jsou poskytovány ve formě terénní, ambulantní a pobytové. (Česko, 2006)

Na území města Ostravy jsou občanům ohroženým sociálním vyloučením a sociálně vyloučeným určeny sociální služby a související aktivity. Sociální služby a související aktivity jsou provozovány nestátními neziskovými organizacemi či zřizovány úřady městského obvodu. (Ostrava, 2018)

5.2 Cíle pracovní skupiny

Při tvorbě 1. Komunitního plánu ve městě Ostrava si pracovní skupina pro oblast Občané společensky nepřizpůsobení stanovila cíle, které chtěla v období 2005 až 2006 realizovat. Jejich záměrem bylo podpořit nezávislé bydlení, rozšířit služby azylových domů, zajistit služby nízkoprahového denního centra, podpořit zaměstnání a rozšířit krizové služby. (Ostrava, 2005)

V 2. Komunitním plánu byl změněn název této pracovní skupiny na Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení, protože členové pracovní skupiny považovali dřívější označení za zavádějící. Pracovní skupina se při stanovování cílů na další období soustředila na oblast bydlení, zaměstnání, zejména dlouhodobě nezaměstnané a obtížně zaměstnavatelné. Dále se zaměřili na oblast dobrovolnictví a potravinovou pomoc pro osoby v přechodné a dlouhodobé krizové situaci. (Ostrava, 2007)

Pro následující období, tudíž ve 3. Komunitním plánu bylo cílem podporovat a rozvíjet stávající služby a zaměřit se na vznik nových sociálních služeb. (Ostrava, 2010)

Klíčovými oblastmi podpory pro období 2015-2018 byly terénní sociální služby, vzdělávání pracovníků v sociálních službách při práci s drogově závislými, pracovní místa pro cílovou skupinu, podpora osob bez přístřeší se sníženou soběstačností v pobytových sociálních službách. (Ostrava, 2014)

V 5. Komunitním plánu byla pozornost věnována dostupnosti sociálních služeb pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami, zvýšení dostupnosti vhodného bydlení a pobytových služeb pro cílovou skupinu, vytváření podmínek pro zvýšení zaměstnatelnosti a osvětě veřejnosti. (Ostrava, 2018)

5.3 Zástupci terénních sociálních služeb v pracovní skupině

Terénními sociálními službami se rozumí služby, které jsou poskytovány v přirozeném prostředí uživatelů. Řadí se mezi služby sociální prevence, jejichž cílem je předcházet vzniku sociálního vyloučení osob popřípadě navázat spolupráci s osobami vedoucími rizikový způsob života s cílem tyto rizika minimalizovat. (Česko, 2006)

Mezi terénní sociální služby poskytované v rámci města Ostravy osobám ohroženým sociálním vyloučením a sociálně vyloučeným patří terénní program Armády spásy, Prevence bezdomovectví. Posláním této služby je prostřednictvím terénní služby a poradenství vyhledávat a spolupracovat s osobami ohrožené ztrátou bydlení či osobami bez přístřeší na řešení jejich nepříznivé sociální situace. Cílem je začlenit uživatele této sociální služby do života společnosti. Cílovou skupinou této sociální služby jsou osoby starší 18 let, které jsou bez přístřeší či žijí rizikovým způsobem života a jsou ohrožené ztrátou bydlení (Armáda spásy, 2016)

Terénní program Charitního domu sv. Benedikta Labre je zaměřen na aktivní vyhledávání osob bez přístřeší. Snaží se této cílové skupině pomoci v řešení jejich nepříznivé sociální situace. Cílem tohoto terénního programu

je podporovat a motivovat ke změně jejich životního stylu a zlepšení životních podmínek. Tento terénní program je zaměřen na ženy a muže starší 18 let bez přístřeší. (Charita Ostrava, 2019)

Cílem terénního programu, který zajišťuje Armáda spásy Adelante, je pomoci osobám starším 18 let bez přístřeší formou sociálního poradenství, drobné materiální pomoci či zdravotnické pomoci, minimalizovat rizika spojené s tímto způsobem života. (Armáda spásy, 2016)

Spolu pro rodinu, z. s. zajišťuje službu Zdravotně-sociální pomoc, jejíž cílem je zlepšovat zdravotní podmínky ve vyloučených lokalitách a zvyšovat dostupnost zdravotní péče. Cílovou skupinou jsou osoby od 15 let věku, které potřebují pomoc s péčí o své zdraví, popřípadě s péčí o zdraví svých dětí. (Spolu pro rodinu, 2019)

Služba Šance domova je poskytována terénní formou, ale také ambulantní. Zaměřuje se na jednotlivce či rodiny, které nemohou získat vlastními silami vhodné bydlení. V rámci služby je poskytováno sociální poradenství, řešení bytové situace. Cílem služby je pomoci uživatelům najít a udržet si vlastní bydlení. (Diecézní charita ostravsko-opavská, 2019)

5.4 Zástupci ambulantních sociálních služeb v pracovní skupině

Ambulantní forma sociální služby není spojena s ubytováním. Osoba do této služby dochází, je doprovázena či dopravována. (Česko, 2006)

Ambulantní sociální službu pro tuto cílovou skupinu poskytuje Armáda spásy. Jedná se o noclehárnu pro ženy. Služba je určena pro ženy od 18 let věku, které se ocitly bez přístřeší. Posláním služby je formou noclehu, poskytnutím základní hygieny a stravy, sociálního poradenství a pomocí začlenit je do společenského života. (Armáda spásy, 2016)

Armáda spásy Adelante zase poskytuje nocleh pro muže bez přístřeší v nepříznivé sociální situaci starší 18 let. Cílem je motivovat uživatele ve snaze řešit tuto sociální situaci. Služba uživatelům poskytuje nocleh, základní hygienu, stravu a sociální poradenství. (Armáda spásy, 2016)

Stejnou formu pomoci poskytuje mužům v nepříznivé sociální situaci, kteří jsou starší 18 let, také Charitní dům sv. Františka. Posláním služby je poskytnout cílové skupině osob přenocování, možnost hygieny a sociální poradenství. Cílem je zmírnit nepříznivou sociální situaci a snížit sociální a zdravotní rizika, kterými jsou tyto osoby ohroženy. (Charita Ostrava, 2019)

Mezi ambulantní sociální služby se řadí nízkoprahová denní centra, která jsou zaměřena na pomoc osobám bez přístřeší starší 18 let, které se ocitly v obtížné sociální situaci. Cílem je snížit sociální a zdravotní rizika související s tímto způsobem života a podpořit uživatele ve snaze řešit svou nepříznivou situaci. Nízkoprahová denní centra pomáhají prostřednictvím poskytování sociálního poradenství, stravy, ošacení, osobní hygieny. V rámci města Ostravy je tato sociální služba zajišťována Armádou Spásy v ČR a Charitou Ostrava. (Ostrava, 2018)

Mezi ambulantní sociální služby je řazena také sociální rehabilitace Charitního střediska sv. Lucie. Tato služba je však poskytována také ve formě pobytové. Sociální služba je zaměřena na osoby v krizi, bez přístřeší, ohrožené sociálním vyloučením či vedoucí rizikový způsob života, ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách. Služba poskytuje pomoc a podporu v řešení nepříznivé sociální situace spojené se ztrátou bydlení s cílem začlenit je do společnosti. (Charita Ostrava, 2019)

Jednotlivými městskými obvody je poskytováno sociální poradenství a to jak ve formě ambulantní tak terénní.

5.5 Zástupci pobytových sociálních služeb v pracovní skupině

Dle zákona 108/2006 Sb. se jedná o sociální službu, která poskytuje ubytování v zařízeních sociálních služeb. (Česko, 2006)

Pobytovou sociální službu zajišťuje Dům na půl cesty. Cílovou skupinou jsou mladí dospělí od 18 let do 26 let, jimž byla ukončena ústavní výchova, ochranná výchova, náhradní rodinná péče, jsou po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody či ze sociálně znevýhodněného prostředí. Posláním služby je poskytnout ubytování na přechodnou dobu, rozvíjet schopnosti a dovednosti uživatelů a poskytovat podporu a pomoc při vstupu do samostatného a běžného života společnosti. (Centrum sociálních služeb Ostrava, 2017)

Dalším poskytovatelem pobytové sociální služby pro tuto cílovou skupinu je Armáda Spásy ČR, která zajišťuje svým uživatelům provoz domu se zvláštním režimem, Domov Přístav. Služba je poskytována nepřetržitě. Je zaměřena na osoby mobilní i imobilní se sníženou fyzickou i duševní soběstačností. Cílovou skupinou této služby jsou osoby starší 26 let bez přístřeší, závislé na návykových látkách, s chronickým duševním onemocněním, s demencí, kteří jsou závislí na péči jiné osoby. Služba je poskytována formou individuální sociální práce a přímé obslužné péče. Cílem sociální služby je směřovat ke stabilizaci, popřípadě ke zlepšení zdravotního stavu uživatele, podporovat a pomáhat při začleňování do společnosti. (Armáda spásy, 2016)

Další pobytovou sociální službou je azylový dům. V rámci města Ostravy je tato sociální služba poskytována Charitním domem sv. Františka, jehož posláním je poskytovat na přechodnou dobu zázemí mužům bez domova. Cílem je poskytnout pomoc v řešení jejich nepříznivé sociální situace, podpořit rozvíjení jejich osobních schopností a dovedností, aby byli schopni

návratu do života společnosti. Cílovou skupinou jsou muži starší 18 let. (Charita Ostrava, 2019)

Azylový dům Adelante také poskytuje tuto pobytovou sociální službu pro muže starší 18 let, kteří se z různých důvodů nachází v obtížné sociální situaci, jsou osobami bez přístřeší a chtějí svou sociální situaci řešit. (Armáda spásy, 2016)

Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s. poskytuje pobytovou sociální službu pro soběstačné muže od 18 let do 65 let, kteří se ocitli v nepříznivé situaci spojené se ztrátou bydlení. Posláním služby je vytvořit svým uživatelům podmínky pro návrat do společnosti. (Centrum sociálních služeb Ostrava, 2017)

Mezi další poskytovatele této služby patří Nová Šance, z. s., která se zaměřuje především na muže propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody. Uživatelé této služby jsou podporováni v samostatnosti. Je jim poskytována podpora a pomoc při návratu do běžného života společnosti. (Nová šance, 2010)

Přechodné ubytování, pomoc mužům, ale i ženám při řešení nepříznivé sociální situace spojené se ztrátou bydlení provozuje také Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s., jehož cílem je motivovat uživatele k řešení své situace a jejich začlenění do společnosti. (Centrum sociálních služeb Poruba, 2019)

5.6 Zástupci ostatních služeb v pracovní skupině

Dle zákona se nejedná o sociální služby. Jsou to aktivity zahrnující nabídku podpurných činností, které doplňují síť sociálních služeb. Tyto aktivity mají zejména preventivní charakter. Mezi ostatní aktivity dle Katalogu sociálních služeb a souvisejících aktivit 2018 je řazeno Zimní nízkoprahové denní centrum, jehož poskytovateli jsou Charita Ostrava a Armáda spásy ČR. Centrum pomáhá lidem bez přístřeší v zimních měsících. Činnost

potravinové banky je zaměřena také na osoby ohrožené sociálním vyloučením či sociálně vyloučené. Potravinová banka získává a shromažďuje potraviny, které přerozděluje mezi organizace, a ti pak distribuují potraviny přímo svým uživatelům. Mezi osoby spadající do této cílové skupiny patří taky cizinci. Pomoci a podpoře cizincům se věnuje Centrum na podporu integrace cizinců, které poskytuje sociální a právní poradenství, výuku českého jazyka, sociokulturní kurzy a další aktivity. Další pomocí pro tuto cílovou skupinu je Šatník charity Ostravy, jehož posláním je získávat, shromažďovat a následně předávat ošacení a obuv lidem v nouzi a uživatelům sociálních služeb. Pomocí pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené je také Ordinace Adelante, jejímž poskytovatelem je Armáda spásy ČR. Cílem je zlepšit přístup ke zdravotní péči, motivovat své pacienty k péči o své zdraví, nedílnou součástí této aktivity je také prevence. Zdravotní personál vyjíždí za pacienty do jejich přirozeného prostředí. (Ostrava, 2018)

6 Výzkum mezi členy pracovní skupiny

Ve své práci jsem se zaměřila na proces komunitního plánování ve městě Ostrava. Hlavním cílem mé bakalářské práce je zjistit, zda jsou naplňovány cíle komunitního plánování z pohledu členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení. V této kapitole se zabývám sestavením dotazníku, který je určen právě členům výše uvedené pracovní skupiny a souvisejícím popisem sběru dat, jeho průběhem, vyhodnocením a interpretací dat.

6.1 Výzkumný problém a otázky s ním související

Komunitní plánování považuji za důležitý proces v oblasti poskytování sociálních služeb. Proces, který spojuje zadavatele, poskytovatele a uživatele, usnadňuje předávání informací mezi touto triádou. Proces, který reaguje na aktuální potřeby a jehož výsledkem je přesné a adresné poskytování sociálních služeb. Komunitní plánování také zajišťuje efektivní využívání finančních prostředků. Interpretují tak komunitní plánování členové pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení?

Hlavním cílem praktické části je zjistit, zda jsou dle členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava naplňovány obecné a konkrétní cíle komunitního plánování. Zjistit, v čem spatřují přínos procesu komunitního plánování a zda jsou dodržovány principy tohoto procesu.

6.2 Metoda a technika výzkumu

Zvolila jsem metodu kvantitativního výzkumu a techniku dotazníku. Dotazník zahrnuje soubor uzavřených otázek, které byly předloženy respondentům v písemné podobě. Dotazník byl sestaven tak, aby respondenty nezatěžoval a byl pro ně zajímavý.

V úvodu dotazníku jsem se zaměřila na správné oslovení respondentů, představila se jako výzkumník, objasnila cíl výzkumu, který byl jasně formulovaný a motivující k vyplnění dotazníku. Úvod dotazníku zahrnoval instrukce k vyplnění dotazníku a informaci, že se jedná o anonymní dotazník. Respondenti byli seznámeni, jak bude se získanými daty naloženo a jaký bude přínos. Otázky v dotazníku byly stručné, jasně formulované. Otázky vychází ze stanovených hypotéz. První tři otázky se vztahují k obecným cílům komunitního plánování, čtvrtá až sedmá otázka je zaměřena na konkrétní cíle 5. Komunitního plánu města Ostravy, následující otázky včetně třinácté otázky mají za cíl zjistit přínos procesu komunitního plánování. Poslední otázky v dotazníku jsou zaměřeny na dodržování principů v rámci procesu komunitního plánování.

6.3 Stanovení hypotéz

Pro výzkumné šetření byly stanoveny hypotézy, které byly odvozeny z teorie komunitního plánování.

H1 Více než dvě třetiny členů pracovní skupiny jsou přesvědčeny, že v rámci procesu komunitního plánování jsou naplňovány obecné cíle.

H2 Více než čtyři pětiny členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení se domnívají, že jsou naplňovány konkrétní cíle komunitního plánování sociálních služeb.

H3 Více než polovina členů pracovní skupiny považuje proces komunitního plánování pro uživatele za přínosný.

H4 Dle názoru většiny členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení jsou dodržovány principy komunitního plánování.

6.4 Výběr zkoumaných

Respondenty mého výzkumu jsou členové pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava. Členů pracovní skupiny je 28. Jedná se o zástupce šesti největších obvodů města Ostravy. Dalšími členy jsou zástupci sociálních služeb Armády spásy ČR, Charity Ostrava. Své zastoupení má v pracovní skupině také LDN Radvanice, Magistrát města Ostravy, Renarkon, o. p. s., CSS Ostrava a CSS Poruba, Diakonie ČCE, Nová Šance, z. s., Potravinová banka v Ostravě, o. s., Spolu pro rodinu, z. s., Organizace pro pomoc uprchlíkům, Centrum na podporu integrace cizincům, Šance domova (Diecézní charita ostravsko-opavská). Členové se setkávají pravidelně, obvykle jedenkrát měsíčně. V případě, že se nemohou jednání pracovní skupiny zúčastnit, omluví se, popřípadě se jednání pracovní skupiny zúčastní jeho zástupce. Každý z členů pracovní skupiny má svého zástupce. Jestliže má dojít ke změně člena pracovní skupiny či jeho zástupce, dochází k hlasování o této změně, kterého musí být účastna většina členů. Ke změně dochází, pokud se změnou souhlasí většina členů pracovní skupiny.

6.5 Sběr dotazníků od respondentů

Celkem jsem oslovila s žádostí o vyplnění dotazníku 28 členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení ve městě Ostrava. Rozdala jsem tudíž 28 dotazníků, z nichž se mi vrátilo 28 vyplněných. Členové pracovní skupiny, s nimiž jsem v pravidelném kontaktu a znám je tudíž osobně, byli informováni o anonymitě dotazníkového šetření a cílech, které mají být zjištěny. Žádný z vrácených dotazníků jsem nevyřadila. Všechny vrácené dotazníky byly úplně a řádně vyplněné. Získané informace z dotazníku byly zpracovány.

6.6 Výsledky výzkumu a jejich interpretace

Sběr dat dotazníkového šetření se uskutečnil během měsíce února tohoto roku. Sestavila jsem dotazník, který obsahoval dvacet otázek. Respondenti, kterými byli členové pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení, měli zodpovězením na otázky dotazníku zhodnotit proces komunitního plánování. Zaměřila jsem se na naplňování obecných a konkrétních cílů komunitního plánování sociálních služeb. Zajímalo mě, zda členové jmenované pracovní skupiny vnímají proces komunitního plánování za přínosný a zda jsou dle nich dodržovány principy komunitního plánování.

H1 Více než dvě třetiny členů pracovní skupiny jsou přesvědčeny, že v rámci procesu komunitního plánování jsou naplňovány obecné cíle

K první hypotéze se vztahovaly první tři otázky dotazníku. První otázka zjišťovala, zdali komunitní plánování posiluje soudržnost komunity v Ostravě. Na tuto otázku odpovědělo 10 respondentů určitě ano. Dalších 10 respondentů zvolilo možnost odpovědi spíše ano. 2 respondenti uvedli,

že komunitní plánování soudržnost komunity v Ostravě spíše neposiluje. Ostatních 6 respondentů nedokázali posoudit. Druhá otázka zjišťovala, zda podporuje komunitní plánování sociální začleňování ve městě Ostrava. Podle 8 respondentů komunitní plánování určitě podporuje sociální začleňování ve městě Ostrava. 12 respondentů se vyjádřilo možností odpovědí spíše ano. Odpověď spíše ne zvolilo 6 respondentů a 2 respondenti nedokázali posoudit. Třetí otázka byla zaměřena na komunitní plánování a jeho předcházení sociálnímu vyloučení u obyvatel města Ostravy. Odpovědí určitě ano se vyjádřilo 6 respondentů. Spíše ano zvolilo 12 respondentů. Dle 6 respondentů komunitní plánování spíše nepředchází sociálnímu vyloučení u obyvatel města Ostravy, 1 z respondentů se vyjádřil, že určitě ne a 3 z 28 respondentů tuto skutečnost nedokázali posoudit.

Zhodnocení

20 respondentů z 28 je přesvědčeno, že komunitní plánování posiluje soudržnost komunity. Rovněž 20 respondentů z 28 se domnívá, že komunitní plánování podporuje sociální začleňování a 18 respondentů z 28 uvedlo, že komunitní plánování předchází sociálnímu vyloučení u obyvatel města. Celkově platí, že hypotéza byla potvrzena, byť u poslední otázky bylo zastoupeno poměrně dost respondentů, kteří pochybovali nad přínosem z hlediska předcházení sociálního vyloučení obyvatel města.

H2 Více než čtyři pětiny členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení se domnívají, že jsou naplňovány konkrétní cíle komunitního plánování sociálních služeb

K druhé hypotéze se vztahovala otázka čtvrtá až sedmá. Čtvrtá otázka dotazníku měla zjistit, zda je ve městě Ostrava v rámci komunitního plánování zajišťována dostupnost sociálních služeb pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami. Určitě ano, tak se vyjádřilo k této otázce 9 respondentů. Možnost odpovědi spíše ano zvolilo 14 respondentů. 3 respondenti uvedli, že dostupnost sociálních služeb pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami spíše zajišťována není a 2 respondenti situaci nedokázali posoudit.

V pořadí pátá otázka dotazníku byla zaměřena na zjištění, zdali jsou vytvářeny podmínky pro zvýšení dostupnosti vhodného bydlení, kdy podle 7 respondentů komunitní plánování určitě vytváří podmínky pro zvýšení dostupnosti vhodného bydlení. 12 respondentů se vyjádřilo možností spíše ano. Odpověď spíše ne zvolili 3 respondenti a 3 respondenti uvedli, že určitě ne. Ostatní 3 respondenti nedokázali skutečnost posoudit. Otázka dále zjišťovala, zda jsou vytvářeny podmínky pro zvýšení pobytových služeb ve městě Ostrava. Podle 8 respondentů komunitní plánování určitě vytváří podmínky pro zvýšení pobytových služeb ve městě Ostrava a 12 respondentů uvedlo, že spíše ano. Odpovědí spíše ne se vyjádřili 2 respondenti a 2 respondenti uvedli, že určitě ne. Další 4 respondenti nedokázali posoudit.

Na zjištění, jestli jsou díky komunitnímu plánování ve městě Ostrava vytvářeny podmínky pro zvýšení zaměstnatelnosti, byla zaměřena otázka šestá. Z celkového počtu 28 respondentů se 6 respondentů domnívá, že určitě ano a 10 respondentů, že spíše ano. Spíše ne uvedlo 5 respondentů.

3 respondenti uvedli, že určitě ne a ostatní 4 respondenti nedokázali skutečnost posoudit.

Sedmá otázka byla zaměřena na ostravskou veřejnost s cílem zjistit, zda je dostatečně informována o problematice osob bez přístřeší. Dle 8 respondentů je veřejnost ve městě Ostrava určitě dostatečně informována o problematice osob bez přístřeší. Spíše ano uvedlo 11 respondentů. 5 respondentů uvedlo, že spíše ne. Podle 1 respondenta určitě ne a 3 respondenti nedokázali situaci posoudit.

Zhodnocení

Z celkového počtu 28 respondentů se 23 respondentů domnívá, že ve městě Ostrava je v rámci komunitního plánování zajišťována dostupnost sociálních služeb pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami. Podle 19 respondentů z 28 respondentů jsou díky komunitnímu plánování vytvářeny podmínky pro zvýšení dostupnosti vhodného bydlení a 20 respondentů z 28 respondentů sdělilo, že díky komunitnímu plánování jsou vytvářeny podmínky také pro zvýšení pobytových služeb ve městě Ostrava. Podle 16 respondentů komunitní plánování ve městě Ostrava vytváří podmínky pro zvýšení zaměstnatelnosti. K informovanosti veřejnosti ve městě Ostrava o problematice osob bez přístřeší se kladně vyjádřilo 19 respondentů. Z uvedených výsledků lze vyvodit, že hypotéza byla potvrzena. Více než čtyři pětiny členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení se domnívají, že jsou naplňovány konkrétní cíle komunitního plánování sociálních služeb.

H3 Více než polovina členů pracovní skupiny považuje proces komunitního plánování pro uživatele za přínosný

K této hypotéze se vztahovala osmá otázka dotazníku, která zjišťovala, zda komunitní plánování zvyšuje dostupnost a kvalitu sociálních služeb. Z 28 respondentů 9 respondentů uvedlo, že komunitní plánování určitě zvyšuje dostupnost a kvalitu sociálních služeb. Spíše ano vyjádřilo 12 respondentů. Odpověď spíše ne zvolili na tuto otázku 3 respondenti a 1 uvedl, že určitě ne. Ostatní 3 respondenti nedokázali skutečnost posoudit. Následující otázka se týkala komunitního plánování a rozšiřování nabídky stávajících sociálních služeb. Určitě ano, uvedlo 7 respondentů z 28 respondentů a 15 respondentů zvolilo odpověď spíše ano. Dle 3 respondentů komunitní plánování spíše nerozšiřuje nabídku stávajících sociálních služeb a 3 respondenti situaci nedokázali posoudit.

Zda jsou do procesu komunitního plánování dostatečně zapojeni všichni účastníci (zadavatelé, poskytovatelé, uživatelé), zjišťovala desátá otázka. Podle 21 respondentů jsou zadavatelé zapojeni do procesu komunitního plánování, z tohoto počtu 12 respondentů uvedlo, že určitě ano a 9 respondentů uvedlo, že spíše ano. 1 respondent uvedl, že spíše ne. Odpověď určitě ne zvolili 2 respondenti a 4 nedokázali posoudit. Poskytovatelé jsou dle 12 respondentů z celkového počtu 28 respondentů zapojeni do procesu komunitního plánování určitě a dle 10 respondentů spíše ano. 1 respondent uvedl, že spíše ne a 1 respondent, že určitě ne. Další 4 respondenti nedokázali účast poskytovatelů posoudit. K účasti uživatelů na procesu komunitního plánování se vyjádřilo odpovědí spíše ne 12 respondentů a 2 respondenti uvedli, že určitě ne. Určitě ano zvolili 4 respondenti a 5 respondentů uvedlo, že spíše ano. Dalších 5 respondentů situaci nedokázali posoudit.

V pořadí jedenáctá otázka dotazníku směřovala ke zjištění, zda zvyšuje komunitní plánování pocit sounáležitosti s komunitou na základě podpory dialogu a spolupráce mezi obyvateli. Z celkového počtu 28 respondentů 7 respondentů zvolilo možnost odpovědi určitě ano a 14 respondentů spíše ano. Dalších 6 respondentů se vyjádřilo záporně tím, že 4 respondenti uvedli, že spíše ne a 2 respondenti, že určitě ne. Pouze 1 respondent nedokázal situaci posoudit.

Jestli umožňuje komunitní plánování městu Ostrava sdružovat stávající zdroje (lidské, např. dobrovolníky a materiální, např. finanční prostředky donátorů) zjišťovala následující otázka, na kterou možnost odpovědi určitě ano zvolilo 10 respondentů a 12 respondentů se vyjádřilo odpovědí spíše ano. Další 3 respondenti sdělili svůj názor odpovědí spíše ne a 3 respondenti nedokázali skutečnost posoudit.

Poslední otázka vztahující se k třetí hypotéze byla zaměřena na zvyšování efektivity investovaných finančních prostředků v rámci komunitního plánování tím, že jsou vynakládány na potřebné služby. Odpověď určitě ano zvolilo 10 respondentů a 11 respondentů uvedlo, že spíše ano. Další 4 respondenti vyjádřili svůj názor odpovědí spíše ne a 1 respondent uvedl, že určitě ne. Ostatní 2 respondenti skutečnost nedokázali posoudit.

Zhodnocení

Z celkového počtu 28 respondentů 21 respondentů se vyjádřilo, že komunitní plánování zvyšuje dostupnost a kvalitu sociálních služeb. Podle 22 respondentů z celkového počtu 28 respondentů komunitní plánování také rozšiřuje nabídku stávajících sociálních služeb. Do procesu komunitního plánování jsou zadavatelé dostatečně zapojeni, takto se vyjádřilo 21 respondentů z 28 respondentů. Podle 22 respondentů jsou také do tohoto procesu dostatečně zapojeni poskytovatelé. Uživatelé do procesu komunitního plánování nejsou zapojeni, jak uvedlo 14 respondentů

z 28 respondentů. Pouze 9 respondentů uvedlo, že do procesu komunitního plánování jsou dostatečně zapojeni. Komunitní plánování zvyšuje pocit sounáležitosti s komunitou na základě podpory dialogu a spolupráce mezi obyvateli, o tom je přesvědčeno 21 respondentů a 22 respondentů uvedlo, že komunitní plánování umožňuje městu Ostrava sdružovat stávající zdroje (lidské, např. dobrovolníky a materiální, např. finanční prostředky donátorů). Z celkového počtu 28 respondentů se 21 respondentů domnívá, že komunitní plánování zvyšuje efektivitu investovaných finančních prostředků, tím, že jsou vynakládány na potřebné služby. S výjimkou jediného zjištění, kdy 14 respondentů z celkového počtu 28 respondentů uvedlo, že uživatelé sociálních služeb nejsou do procesu komunitního plánování dostatečně zapojeni, byla hypotéza potvrzena. Zjištění, které se liší od ostatních výsledků, poukazuje na nízkou míru participace uživatelů sociálních služeb. Jedná se o jev, který je dlouhodobým problémem komunitního plánování.

H4 Dle názoru většiny členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení jsou dodržovány principy komunitního plánování

K této hypotéze se vztahovala otázka čtrnáctá, dle které bylo zjištěno, že v rámci komunitního plánování je určitě zajištěna rovnost mezi všemi účastníky, jak uvedlo 8 respondentů a 10 respondentů uvedlo, že spíše ano. Dalších 6 respondentů se vyjádřilo možností spíše ne a 4 respondenti rovnost mezi všemi účastníky nedokázali posoudit. Zda je v procesu komunitního plánování dodržen princip zapojování místního společenství zjišťovala otázka následující. V procesu komunitního plánování je určitě dodržen princip zapojování místního společenství podle 6 respondentů a 9 respondentů uvedlo, že spíše ano. Spíše ne, tak se vyjádřilo

6 respondentů a 1 respondent uvedl, že určitě ne. Ostatních 6 respondentů nedokázalo skutečnost posoudit.

Další otázka dotazníku směřovala ke zjištění, zdali jsou v procesu komunitního plánování vyhledávány nové lidské zdroje. Určitě ano, tuto odpověď zvolilo 6 respondentů a 12 respondentů zvolilo odpověď spíše ano. Odpovědí spíše ne se vyjádřilo 6 respondentů a 4 respondenti skutečnost nedokázali posoudit.

Sedmnáctá otázka byla zaměřena na vyhledávání nových finančních zdrojů v rámci procesu komunitního plánování. Z celkového počtu 28 respondentů 9 respondentů uvedlo, že určitě ano a spíše ano uvedlo 6 respondentů. Další 2 respondenti sdělili, že spíše ne a určitě ne 1 respondent. Ostatních 10 respondentů tuto skutečnost nedokázalo posoudit.

Zdali je zajištěn všem účastníkům komunitního plánování sociálních služeb rovný přístup k informacím, na to byla zaměřena osmnáctá otázka dotazníku. Určitě ano, tuto odpověď zvolilo 12 respondentů a 10 respondentů uvedlo, že spíše ano. Pouze 1 respondent sdělil, že spíše ne a 1 respondent zvolil odpověď určitě ne. Další 4 respondenti toto nedokázali posoudit.

Následující otázka zjišťovala, jestli proces komunitního plánování prohlubuje spolupráci mezi jejími účastníky. Dle 9 respondentů proces komunitního plánování určitě prohlubuje spolupráci mezi jejími účastníky a 13 respondentů uvedlo, že spíše ano. Další 3 respondenti vyjádřili zápor odpovědí spíše ne a 3 respondenti nedokázali tuto skutečnost posoudit.

Pružnost komunitního plánování v souvislosti s reagováním na změny zjišťovala poslední otázka dotazníku. Podle 3 respondentů určitě dokáže komunitní plánování pružně reagovat na změny a dle 14 respondentů spíše ano. Dalších 6 respondentů zvolilo odpověď spíše ne a 1 respondent určitě ne. Ostatní 4 respondenti nedokázali skutečnost posoudit.

Zhodnocení

Z celkového počtu 28 respondentů 18 respondentů uvedlo, že v rámci komunitního plánování je zajištěna rovnost mezi všemi účastníky. Další 15 respondentů se domnívá, že v procesu komunitního plánování je dodržen princip zapojování místního společenství. V rámci procesu komunitního plánování jsou vyhledávány nové lidské zdroje, o tomto je přesvědčeno 18 respondentů. Podle 15 respondentů z celkového počtu 28 respondentů jsou v procesu komunitního plánování vyhledávány nové finanční zdroje.

Účastníkům komunitního plánování sociálních služeb je zajištěn rovný přístup k informacím, o čemž je přesvědčeno 22 respondentů a rovněž dle 22 respondentů proces komunitního plánování prohlubuje spolupráci mezi jejími účastníky. Z celkového počtu 28 respondentů 17 respondentů se domnívá, že komunitní plánování dokáže pružně reagovat na změny.

Hypotéza byla potvrzena, i přestože u sedmnácté otázky bylo větší zastoupení respondentů, kteří nedokázali posoudit, zda jsou v procesu komunitního plánování vyhledávány nové finanční zdroje. To je ale příležitostí a současně i doporučením pro zlepšení.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak je proces komunitního plánování hodnocen členy pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení. Zda jsou dle jejich názoru naplňovány obecné a konkrétní cíle komunitního plánování. Cílem bylo rovněž zjistit, zda považují členové pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení proces komunitního plánování za přínosný a jestli jsou dle jejich názoru dodržovány v rámci tohoto procesu principy komunitního plánování. V teoretické části bakalářské práce jsem na základě poznatků z odborné literatury a dalších zdrojů vymezila základní pojmy související s komunitním plánováním sociálních služeb. Následně jsem se věnovala procesu komunitního plánování ve městě Ostrava. A poslední kapitoly teoretické části byly zaměřeny na pracovní skupinu Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení. Členové této pracovní skupiny byli respondenty dotazníkového šetření. Otázky dotazníku byly zaměřeny na zhodnocení procesu komunitního plánování ze strany členů výše uvedené pracovní skupiny.

Pro výzkum mezi členy pracovní skupiny jsem si zvolila čtyři hypotézy. Podle první hypotézy více než dvě třetiny členů pracovní skupiny jsou přesvědčeny, že komunitní plánování naplňuje obecné cíle komunitního plánování sociálních služeb. Moje hypotéza se mi potvrdila.

Další hypotéza byla zaměřena na naplňování konkrétních cílů v rámci procesu komunitního plánování sociálních služeb. Tato hypotéza byla rovněž potvrzena.

Třetí hypotézou mělo být potvrzeno či vyvráceno, že více než polovina členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení považují proces komunitního plánování pro uživatele za přínosný. Tato hypotéza byla potvrzena. Z výzkumu však je patrné,

že respondenti považují za nedostatečné zapojení uživatelů do procesu komunitního plánování sociálních služeb.

Poslední z hypotéz se týkala dodržování principů komunitního plánování sociálních služeb. Tato hypotéza byla potvrzena tím, že většina z respondentů uvedla, že jsou dodržovány principy komunitního plánování. Proces komunitního plánování ve městě Ostrava je hodnocen pracovní skupinou Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení kladně. Negativem je však nedostatečné zapojení uživatelů do procesu komunitního plánování. Jsem účastna jednání pracovní skupiny a můžu tudíž podotknout, že na jednáních jsou přítomni pouze poskytovatelé sociálních služeb. Asi třikrát se stalo, že byli přítomni jednání dva uživatelé sociálních služeb. Bylo by vhodné položit otázku vztahující se k zapojení uživatelů na procesu komunitního plánování také v rámci ostatních pracovních skupin komunitního plánování ve městě Ostrava a případně se zaměřit na uživatele sociálních služeb a zvyšování jejich míry účasti na tomto procesu, protože jak již bylo zmíněno, bez uživatelů by nebyli zadavatelé ani poskytovatelé.

Jak je z výsledků zřejmé, spokojenost s procesem komunitního plánování je dostatečná, byť ne absolutní. Největší slabinou a současně i velkou příležitostí je zajištění větší participace uživatelů na procesu. Je na místě zvážit, jaké možnosti v tomto směru existují a proces v tomto směru posílit.

Seznam použitých zdrojů

publikace:

1. Gojová, A. (2006). *Teorie a modely komunitní práce* (1. vyd.). Ostrava: Ostravská univerzita.
2. Hartl, P. (1997). *Komunita občanská a komunita terapeutická* (1. vyd.). Praha: Sociologické nakladatelství.
3. Kappl, M. (2014). *Úvod do teorií a metod sociální práce* (1. vyd.). Hradec Králové: Gaudeamus.
4. Keller, J. (1996). *Komunita*. Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum.
5. Kinkor, M. (2008). Komunitní práce. In O. Matoušek (eds.) *Metody a řízení sociální práce* (s. 253–270). Praha: Portál.
6. Levická, J. (2002). *Metódy sociálnej práce* (1. vyd.). Trnava: VeV.
7. Matoušek, O. et al. (2003). *Metody a řízení sociální práce* (1. vyd.). Praha: Portál.
8. Matoušek, O. a kol. (2001). *Základy sociální práce* (1. vyd.). Praha: Portál.
9. Navrátil, P. (2001). *Teorie a metody sociální práce* (1. vyd.). Brno.
10. Oriniaková, P. a kol. (2005). *Návrhy konkrétních metodik pro komunitní plánování sociálních služeb v ČR* (1. vyd.)
11. Pilát, M. (2015). *Komunitní plánování sociálních služeb v současné teorii a praxi* (1. vyd.). Praha: Portál.
12. Řezníček, I. (1994). *Metody sociální práce: podklady ke stážím studentů a ke kazuistickým seminářům* (1. vyd.). Praha: Sociologické nakladatelství.
13. Šťastná, J. (2016). *Když se řekne komunitní práce* (1. vyd.). Praha: Karolinum.
14. Vasková, V., Žežula, O. (2002). *Komunitní plánování věc veřejná*. Praha: MPSV.

15. Zatloukal, L. (2008). *Plánování rozvoje sociálních služeb metodou komunitního plánování* (1. vyd.). Olomouc: Univerzita Palackého.

internetové zdroje:

16. Armáda spásy. (2016). Domov Přístav Ostrava - Zukalova. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://armadaspasy.cz/pobocky/ostrava/ostrava-domov-pristav-ii/>

17. Armáda spásy. (2016). Azylový dům pro muže. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://armadaspasy.cz/pobocky/opava/socialni-sluzbysamaritan-opava/opava-centrum-socialnich-sluzeb-samaritan-azylovy-dum/>

18. Armáda spásy. (2016). Noclehárna pro muže. Citováno 23. září 2019. Dostupné z <https://armadaspany.cz/pobocky/ostrava/ostrava-socialni-sluzby-marianske-hory/nocleharna-pro-muze/>

19. Armáda spásy. (2016). Sociální služby pro ženy a matky s dětmi - Ostrava. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://armadaspasy.cz/pobocky/ostrava/ostrava-dum-pro-zeny-a-matky-s-detmi/>

20. Armáda spásy. (2016). Prevence bezdomovectví - Ostrava. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://armadaspasy.cz/pobocky/ostrava/ostrava-prevence-bezdomovectvi/#6>

21. Armáda spásy. (2016). Terénní program. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://armadaspasy.cz/pobocky/ostrava/ostrava-socialni-sluzby-marianske-hory/terenni-program/>

22. Centrum sociálních služeb Ostrava. (2017). Dům na půl cesty. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <http://www.css-ostrava.cz/sluzba/socialni-sluzba-dum-na-pul-cesty/>

23. Centrum sociálních služeb Ostrava. (2017). Azylový dům pro muže. Citováno 23. září 2019. Dostupné z <http://www.cssostrava.cz/sluzba/azylovy-dum-pro-muze/>

24. Centrum sociálních služeb Poruba. (2019). Azylové zařízení. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <http://www.cssporuba.cz/informace-azyl/>

25. Diecézní charita ostravsko-opavská. (2019). Šance domova. Citováno 25. září 2019. Dostupné z: <https://ssi.charita.cz/sluzby-pro-rodiny-s-detmi/sance-domova/>

26. Charita Ostrava. (2019). Charitní dům sv. Benedikta Labre – terénní programy. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://ostrava.caritas.cz/vyhledavani-v-adesari/?i=charitni-dum-sv-benedikta-labre-terrenni-programy#directory-detail>
27. Charita Ostrava. (2019). Charitní dům sv. Františka – noclehárna. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://ostrava.caritas.cz/lide-bez-domova/nocleharna-frantisek/>
28. Charita Ostrava. (2019). Charitní dům sv. Františka – azylový dům. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://ostrava.caritas.cz/vyhledavani-v-adesari/?i=charitni-dum-sv-frantiska-azylovy-dum#directory-detail>
29. Charita Ostrava. (2019). Charitní středisko sv. Lucie. Citováno 25. září 2019. Dostupné z: <https://ostrava.caritas.cz/vyhledavani-v-adesari/?s=charitni-stredisko-sv-lucie-socialni-rehabilitace#directory-detail>
30. MPSV ČR (2005). Komunitní plánování – věc veřejná (průvodce). Citováno 5. září 2019. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/847>
31. Nová šance. (2010). Azylový dům. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/socialni-sluzba.html>
32. Ostrava. (2019). Komunitní plánování sociálních služeb. Citováno 21. září 2019. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odborymagistratu/odbor-socialnich-veci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/komunitni-planovani-socialnich-sluzeb>
33. Ostrava. (2005) 1. Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Ostrava do roku 2006. Citováno 21. září 2019. Dostupné z: https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat/1_Komunitni_plan-pdf
34. Ostrava. (2007) 2. Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Ostrava do roku 2010. Citováno 12. prosince 2019. Dostupné z: https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat/2_Komunitni_plan-pdf

35. Ostrava. (2010) 3. Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Ostrava na období 2011 - 2014. Citováno 12. prosince 2019. Dostupné z: https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-ve-ci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat/3_Komunitni_plan.pdf

36. Ostrava. (2014) 4. Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Ostrava na období 2015 - 2018. Citováno 12. prosince 2019. Dostupné z: https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-ve-ci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat/Komunitniplan2014_web.pdf

37. Ostrava. (2018) 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019 - 2022. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-ve-ci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/komunitni-planovani-socialnich-sluzeb/komunitni-planovani-socialnich-sluzeb/copy_of_5.KPfinaltisk.pdf

38. Ostrava. (2018). Katalog sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava 2018. Citováno 23. září 2019. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-ve-ci-zdravotnictvi-a-vzdelanosti/oddeleni-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat/Katalogsocialnichsluzebasouvisejicichaktivit2018.pdf>

39. Spolu pro rodinu. (2019). Terénní programy – Ostrava. Citováno 25. září 2019. Dostupné z: <https://spoluprorodinu.cz/terenni-programy-ostava/>

40. Moravskoslezský kraj. (2019). Principy plánování rozvoje sociálních služeb. Citováno 10. 12. 2019. Dostupné z: https://www.msk.cz/cz/socialni_oblast/principy-planovani-rozvoje-socialnich-sluzeb-42930/

legislativa:

41. Česko. (2006). Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých symbolů a zkratek

CSS	Centrum sociálních služeb
č.	číslo
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
LDN	Léčebna dlouhodobě nemocných
MMO	Magistrát města Ostravy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NNO	nestátní nezisková organizace
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
o. s.	oblastní sdružení
s.	strana
Sb.	sbírka zákonů
s. r. o.	Společnost s ručením omezených
sv.	svatý
SWOT	Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby)
tzv.	takzvaně
z. s.	Zapsaný spolek

Příloha – Dotazník

Dotazník pro členy pracovní skupiny Občanů ohrožených sociálním vyloučením a sociálně vyloučení.

Vážení členové pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení,

jmenuji se Lucie Konečná, jsem Vaší kolegyní a zároveň studentkou Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci své bakalářské práce jsem si stanovila za úkol zjistit, zda jsou z Vašeho pohledu naplňovány cíle komunitního plánování a jak vnímáte proces komunitního plánování, proto se na Vás obracím s prosbou o vyplnění dotazníku. Dotazník je anonymní a získané informace budou zpracovány pouze v rámci mé bakalářské práce.

Za spolupráci a Váš čas strávený vyplňováním dotazníku Vám děkuji.

1. Posiluje komunitní plánování soudržnost komunity v Ostravě?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

2. Podporuje komunitní plánování sociální začleňování ve městě Ostrava?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

3. Předchází komunitní plánování sociálnímu vyloučení u obyvatel města Ostravy?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

4. Je v rámci komunitního plánování zajišťována dostupnost sociálních služeb pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami ve městě Ostrava?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

5. Jsou díky komunitnímu plánování vytvářeny podmínky pro zvýšení:

a) dostupnosti vhodného bydlení

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

b) pobytových služeb ve městě Ostrava

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

6. Jsou díky komunitnímu plánování ve městě Ostrava vytvářeny podmínky pro zvýšení zaměstnatelnosti?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

7. Je veřejnost ve městě Ostrava dostatečně informována o problematice osob bez přístřeší?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

8. Zvyšuje komunitní plánování dostupnost a kvalitu sociálních služeb?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

9. Rozšiřuje komunitní plánování nabídku stávajících sociálních služeb?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

10. Jsou do procesu komunitního plánování dostatečně zapojeni všichni účastníci, tedy:

a) zadavatelé

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

b) poskytovatelé

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

c) uživatelé

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

11. Zvyšuje komunitní plánování pocit sounáležitosti s komunitou na základě podpory dialogu a spolupráce mezi obyvateli?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

12. Umožňuje komunitní plánování městu Ostrava sdružovat stávající zdroje (lidské, např. dobrovolníky a materiální, např. finanční prostředky donátorů)?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

13. Zvyšuje komunitní plánování efektivitu investovaných finančních prostředků, tím, že jsou vynakládány na potřebné služby?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

14. Je v rámci komunitního plánování zajištěna rovnost mezi všemi účastníky?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

15. Je v procesu komunitního plánování dodržen princip zapojování místního společenství?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

16. Jsou v procesu komunitního plánování vyhledávány nové lidské zdroje?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

17. Jsou v procesu komunitního plánování vyhledávány nové finanční zdroje?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

18. Je zajištěn všem účastníkům komunitního plánování sociálních služeb rovný přístup k informacím?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

19. Prohlubuje proces komunitního plánování spolupráci mezi jejími účastníky?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

20. Dokáže komunitní plánování pružně reagovat na změny?

určitě ano spíše ano spíše ne určitě ne nedokážu posoudit

Děkuji Vám za Váš čas věnovaný vyplněním dotazníku.